

บทที่ 2

แนวคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทางทฤษฎี

เนื่องจากในการศึกษาเรื่องการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ไม่มีทฤษฎีบอกชัดเจนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น การศึกษาเรื่องนี้จึงต้องใช้ช่องทางการส่งผ่านผลกระทบ ซึ่งต้องอาศัยแนวคิดของทฤษฎีต่าง ๆ ที่ประกอบด้วย

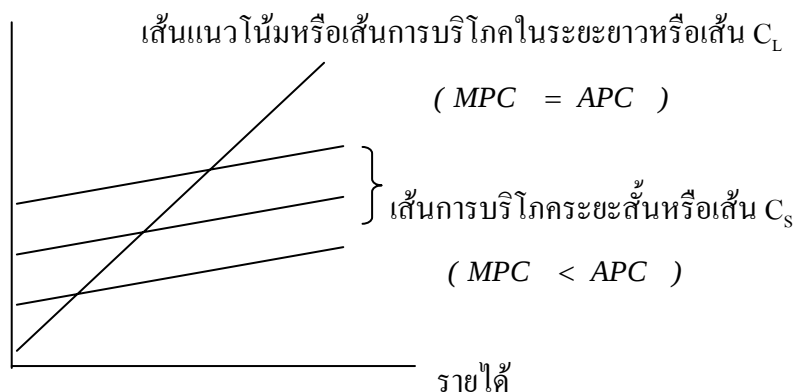
- 1 ทฤษฎีการบริโภคสมัยใหม่
- 2 ทฤษฎีปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงิน
- 3 ทฤษฎีดุลยภาพของตลาดเงิน
- 4 ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย
- 5 ทฤษฎีว่าด้วยตัวทวีคูณ

1. ทฤษฎีการบริโภคสมัยใหม่ (อมรทิพย์, 2540: 102-15)

แนวความคิดพื้นฐานที่นำไปสู่ทฤษฎีการบริโภคสมัยใหม่ ได้แก่ แนวความคิดเกี่ยวกับการบริโภคข้ามเวลา แนวความคิดนี้เริ่มต้นจากความจริงที่ว่า ผู้บริโภคทุกคนพยายามเลือกทำการบริโภคเพื่อให้ตนเองได้รับอรรถประโยชน์สูงสุด (Maximize Utility) ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าผลรวมของมูลค่าปัจจุบัน (Present Value หรือ P.V.) ของค่าใช้จ่ายในการบริโภคตลอดช่วงชีวิตจะต้องไม่เกินมูลค่าปัจจุบันของรายได้ที่เขาได้รับจากการทำงานในตลอดช่วงชีวิตเขียนในรูปของสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้เป็น

$$\text{Maximize } U = U(C_0, \dots, C_T) \quad (2.1)$$

ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

ภาพที่ 2.1 เส้นการบริโภคในระยะสั้นและระยะยาวจากผลการศึกษาของคูชนนท์

ที่มา: อมรทิพย์, (2540: 102)

U = อรรถประโยชน์ตลอดช่วงชีวิต (Lifetime Utility) ของบุคคล

$C_0, \dots, C_T$ = ปริมาณการใช้จ่ายในการบริโภคตั้งแต่ปีที่ 0 ถึงปีที่ T

T = จำนวนปีที่บุคคลคาดว่าจะมีชีวิตอยู่

r = อัตราดอกเบี้ย

$$\text{Subject to } \sum_{t=0}^T \frac{C_t}{(1+r)^t} = \sum_{t=0}^T \frac{Y_t}{(1+r)^t} \quad (2.2)$$

เงื่อนไขนี้หมายความว่าผู้บริโภคสามารถนำเอารายได้ทั้งหมดที่คาดว่าจะได้รับจากการทำงานตลอดชีวิตมาจัดสรรเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริโภคตลอดช่วงชีวิต โดยอาจใช้วิธีการกู้ยืม (Borrowing) จากช่วงเวลาอื่นมาบริโภคล่วงหน้าในช่วงเวลานี้ หรือลดการบริโภคในช่วงเวลานี้แล้วให้ยืม (Lending) ไปบริโภคในช่วงเวลาอื่น ทั้งนี้ผลรวมของมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายในการบริโภคตลอดช่วงชีวิต จะต้องไม่เกินมูลค่าปัจจุบันของรายได้ที่เขาได้รับจากการทำงานตลอดช่วงชีวิต สมมติว่าผู้บริโภคคนนี้มีช่วงชีวิตเพียง 2 ปี (Two – Period case) เงื่อนไขต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะมีลักษณะเป็นดังนี้

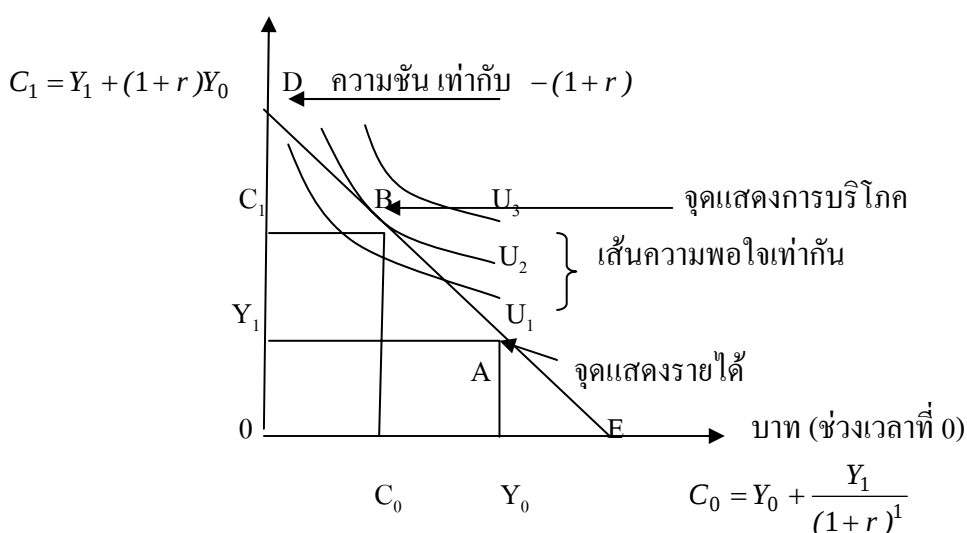
$$\text{Maximize } U = U(C_0, C_1) \quad (2.3)$$

$$\text{subject to } \sum_{t=0}^T \frac{C_t}{(1+r)^t} = \sum_{t=0}^T \frac{Y_t}{(1+r)^t}$$

$$\frac{C_0}{(1+r)^0} + \frac{C_1}{(1+r)^1} = \frac{Y_0}{(1+r)^0} + \frac{Y_1}{(1+r)^1}$$

$$C_0 + \frac{C_1}{(1+r)^1} = Y_0 + \frac{Y_1}{(1+r)^1} \quad (2.4)$$

บาท (ช่วงเวลา 1)

ภาพที่ 2.2 การบริโภคข้ามเวลาในกรณีที่มีช่วงชีวิต 2 ปี

ที่มา: อมรทิพย์, (2540: 103)

สมมติว่ารายได้ในปีที่ 0 ของผู้บริโภคผู้หนึ่ง คือ Y_0 และรายได้ในปีที่ 1 ของเขา คือ Y_1 เพราะฉะนั้นจุด A ในภาพที่ 2.2 จะแสดงถึงกระแสรายได้ (Income Stream) ของผู้บริโภคผู้นี้ ในการตัดสินใจใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ผู้บริโภคอาจทำการบริโภคน้อยกว่ารายได้ที่เขาได้รับในปีนั้น ๆ ก็ได้ ถ้าเขาทำการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคน้อยกว่ารายได้แสดงว่าเขาทำตัวเป็นผู้ยืม (Borrower) แต่ถ้าเขาทำการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคน้อยกว่ารายได้แสดงว่าเขาทำตัวเป็นผู้ให้ยืม (Lender)

กำหนดให้อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ $r\%$ ต่อปี ถ้าในปีที่ 0 ผู้บริโภคคนนี้ต้องการที่จะใช้จ่ายเพื่อการบริโภค C_0 โดยที่ C_0 มีมูลค่าน้อยกว่า Y_0 ($C_0 < Y_0$) แสดงว่าในปีที่ 0 เขาจะทำการออมได้เท่ากับ

ส่วนต่างของ Y_0 และ C_0 หรือ $S_0 = Y_0 - C_0$ เงินที่เขาทำการออมไว้ในปีที่ 0 สามารถนำไปให้กู้ยืมได้ หลังจากที่เขาเอาเงินจำนวน S_0 ไปให้กู้ยืมเป็นระยะเวลา 1 ปี เงินจำนวนนี้จะมีค่าเพิ่มขึ้นเป็น $S_0 + S_0 r$ หรือ $S_0 (1+r)$ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคปีที่ 1 สามารถที่จะมากกว่า Y_1 ได้เท่ากับ $S_0(1+r)$ เขียนในรูปสมการได้เป็น

$$S_1 = Y_1 - C_1 = -S_0(1+r); C_1 > Y_1 \quad (2.5)$$

$S_1 = \text{dissaving}$ ในปีที่ 1

นำ S_0 มาหารตลอดในสมการที่ จะได้

$$\frac{S_1}{S_0} = \frac{Y_1 - C_1}{S_0} = \frac{-S_0(1+r)}{S_0}$$

$$\frac{Y_1 - C_1}{Y_0 - C_0} = -(1+r)$$

$$Y_1 - C_1 = -(1+r)(Y_0 - C_0)$$

ถ้า $C_0 = 0$

$$Y_1 - C_1 = -(1+r)Y_0$$

(2.6)

$$C_1 = Y_1 + (1+r)Y_0$$

ถ้า $C_1 = 0$

$$Y_1 = -(1+r)(Y_0 - C_0)$$

$$Y_1 = -(1+r)Y_0 + (1+r)C_0$$

$$(1+r)C_0 = Y_1 + (1+r)Y_0$$

$$C_0 = \frac{Y_1}{(1+r)} + Y_0 = Y_0 + \frac{Y}{(1+r)} \quad (\text{จุด E ในภาพที่ 2.2}) \quad (2.7)$$

เส้น DE ในภาพที่ 2.2 จะแสดงถึงระดับการบริโภคที่เป็นไปได้ (Consumption Possibilities) ของผู้บริโภคคนนี้ ซึ่งมีรายได้ในปีที่ 0 เท่ากับ Y_0 และมีรายได้ในปีที่ 1 เท่ากับ Y_1 กำหนดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ r

จาก $U = U(C_0, C_1)$ จะทำให้ทราบถึงลักษณะของเส้นความพอใจเท่ากัน (Indifference Curve หรือเส้น IC) ของผู้บริโภคคนนี้ พิจารณาจากภาพที่ 2.2 จะทำให้ทราบว่าจุดการบริโภคของผู้บริโภคผู้นี้คือ จุด B ซึ่งเป็นจุดการบริโภคที่ทำให้ผู้บริโภคผู้นี้ได้รับความพอใจสูงสุด

สมการที่ (2.6) และ (2.7) บอกให้ทราบว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคของผู้บริโภคจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับมูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิตของเขา เขียนในรูปสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้เป็น

$$C = f(PV \text{ ของ } Y); f' > 0 \quad (2.8)$$

$$PV \text{ ของ } Y = \text{มูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิต}$$

สรุปว่าการบริโภคของบุคคลจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับรายได้ทั้งปัจจุบันและในอนาคตและยังขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย และสนิคมการบริโภคซึ่งกำหนดด้วยเส้นความพอใจเท่ากันของผู้บริโภคเองว่าเป็นอย่างไร และเมื่อผู้บริโภครายขึ้นเส้นงบประมาณก็จะเขิบไปทางขวามือของเส้นเดิม ผู้บริโภคจะมีสวัสดิการที่ดีขึ้น คือสามารถอยู่บนเส้นความพอใจเท่ากันที่สูงกว่าเดิมนั่นเอง

2. ทฤษฎีปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงิน (จิราภรณ์, 2544: 53-55)

ทฤษฎีปริมาณเงินในรูปของความต้องการถือเงินนี้เป็นที่รู้จักกันอีกชื่อหนึ่งว่าทฤษฎีปริมาณเงินของเคมบริดจ์ (Cambridge Quantity Theory Of Money) เนื่องจากมาร์แชลเป็นนักเศรษฐศาสตร์อยู่ที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ มาร์แชลเป็นผู้ริเริ่มนำแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการถือเงินมาพิจารณาพร้อมกับปริมาณเงิน

ตามแนวคิดของมาร์แชล เขามีความเห็นว่ ประชาชนมีความต้องการถือเงินไว้จำนวนหนึ่ง เพื่อความสะดวกในการจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าและบริการ จำนวนเงินที่ประชาชนต้องการถือไว้นี้ จะเป็นสัดส่วนกับรายได้หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ดังนั้น จึงสามารถเขียนสมการความต้องการถือเงินได้ดังสมการ (2.9) ซึ่งรู้จักกันในชื่อสมการเคมบริดจ์ (Cambridge Equation)

$$L = kPQ \quad (2.9)$$

โดย L = จำนวนเงินที่ประชาชนต้องการถือไว้

k = สัดส่วนของรายได้หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่ประชาชนต้องการถือไว้

P = ระดับราคา

Q = ปริมาณผลผลิต

V = อัตราการหมุนเวียนของรายได้ที่เป็นตัวเงิน โดยเป็นจำนวนครั้งของเงินโดยเฉลี่ยที่ใช้จ่ายโดยนามผลผลิต (รายได้) ในปัจจุบัน

ในขณะที่ปริมาณเงินคือ M ดังนั้นเมื่อตลาดเงินอยู่ในภาวะสมดุล คือ ปริมาณเงินเท่ากับความต้องการถือเงินเราจะได้

$$M = L \quad (2.10)$$

เมื่อแทนสมการ (2.9) ลงในสมการ (2.10) จะได้

$$M = kPQ \quad (2.11)$$

หรือ

$$P = \frac{M}{kQ} \quad (2.12)$$

นั่นคือ ระดับราคายืนอยู่กับค่า k ค่า Q และ M อย่างไรก็ตาม ค่า Q คงที่ ตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก และถ้าค่า k คงที่ด้วย ระดับราคาจะขึ้นอยู่กับปริมาณเงินเพียงอย่าง

คือ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินจึงส่งผลให้ระดับราคาเปลี่ยนแปลงไปในสัดส่วนเดียวกัน แต่ไม่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในปริมาณผลผลิต

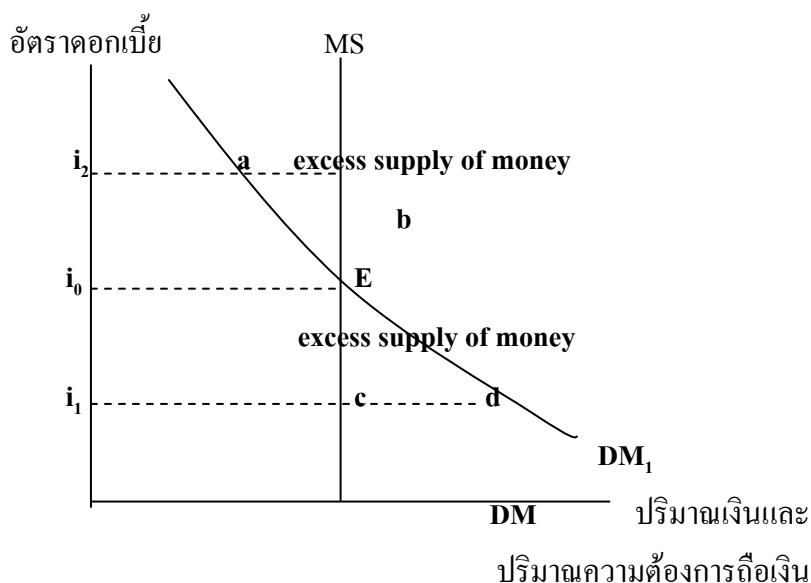
เมื่อเปรียบเทียบทฤษฎีปริมาณเงินในรูปของสมการการแลกเปลี่ยน กับทฤษฎีปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงิน เราจะได้สัดส่วนความต้องการถือเงินของประชาชนขึ้นอยู่กับค่าความเร็วของการหมุนเวียนของเงิน นั่นคือ

$$k = \frac{1}{V} \quad (2.13)$$

จากแนวคิดของฟิชเชอร์โต้แย้งว่าอัตราการหมุนเวียนเปลี่ยนมือของบุคคลถูกกำหนดโดยนิสัยในการใช้จ่ายและเทคโนโลยีในการใช้จ่ายของสังคมนั้น ตัวอย่างเช่นปัจจัยต่าง ๆ เช่นระยะเวลาเฉลี่ยในการจ่ายเงินบัตรเครดิตของธนาคารและการแพร่หลายของสินเชื่อทางการค้าในหมู่นักธุรกิจล้วนแล้วแต่มีผลต่ออัตราการหมุนเวียนเปลี่ยนมือของเงินทั้งสิ้น ระยะเวลาการจ่ายเงินยังสั้น การถือเงินก็จะยิ่งน้อยในระดับรายได้ที่กำหนด และมีผลให้อัตราการหมุนเวียนเปลี่ยนมือของเงินเพิ่มขึ้น การใช้บัตรเครดิตบ่อยครั้งของผู้บริโภคหรือสินเชื่อทางการค้าของนักธุรกิจล้วนแล้วแต่เพิ่มอัตราการหมุนเวียนเปลี่ยนมือของเงิน

3. ทฤษฎีดุลยภาพของตลาดเงิน (วันรักษ์, 2545: 160-161)

ทฤษฎีนี้จะกล่าวถึงเรื่องปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (Money Supply) และความต้องการถือเงิน (Demand For Money) จะร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาด โดยกำหนดให้แกนตั้งแทนอัตราดอกเบี้ยและแกนนอนแทนปริมาณเงิน จะเห็นได้ว่าเส้นความต้องการเงินจะมีลักษณะเป็นเส้นทอดลงจากซ้ายไปขวา และเส้นปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจจะมีลักษณะเป็นเส้นตั้งฉากกับแกนนอน เพราะปริมาณเงินหมุนเวียนถูกสมมติว่าถูกกำหนดโดยเจ้าหน้าที่ทางการเงินเป็น Exogenous Variable

ภาพที่ 2.3 คลยภาพตลาดการเงิน

ที่มา: วันรักษ์, (2540: 160)

เส้นทั้งสองตัดกันที่จุด E กำหนดเป็นดุลยภาพ (Equilibrium Point) และกำหนดเป็นอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพ i_0 และปริมาณดุลยภาพ Q_0 อัตราดอกเบี้ยนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะยังคงอยู่ต่อไปตราบดีก็ตามที่ไม่มีปัจจัยจากภายนอกมากระทบทำให้เส้นความต้องการถือเงิน และปริมาณเงินเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพหรืออัตราดอกเบี้ยในท้องตลาด (Market Interest Rate) จะถูกกำหนดขึ้นที่ ณ ระดับที่ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (Money Supply) เท่ากับความต้องการถือเงินพอดี ตราบใดก็ตามที่ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (Money Supply) ไม่เท่ากับความต้องการถือเงิน (Demand For Money) อัตราดอกเบี้ยจะไม่อยู่ในดุลยภาพ จะมีแรงผลักดันเข้าสู่ดุลยภาพเสมอ เช่น ที่อัตราดอกเบี้ย i_2 ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจจะเท่ากับ i_2b แต่ความต้องการถือเงินเท่ากับ i_2a เพราะฉะนั้นจะเกิดปริมาณเงินหมุนเวียนส่วนเกิน (Excess Supply Of Money) เท่ากับ ab แสดงว่าประชาชนมีปริมาณเงินในมือมากเกินไปเกินความต้องการ ประชาชนก็จะปล่อยเงินไปซื้อสินค้าและบริการมากขึ้น หรือลงทุนซื้อหลักทรัพย์มากขึ้น ทำให้ความต้องการซื้อหลักทรัพย์ต่าง ๆ ในท้องตลาดสูงขึ้น และราคาของหลักทรัพย์จะสูงขึ้น เมื่อราคาของหลักทรัพย์ในท้องตลาดสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยก็จะลดลง เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง ความต้องการถือเงินก็จะมากขึ้น แสดงโดยการเลื่อนของจุด a ลงมาทางขวามือตามลูกศรบนเส้นความต้องการถือเงิน (Demand For Money = DM) มาถึงจุด E มาเท่ากับปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ยก็จะเข้าสู่ดุลยภาพไม่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอีกต่อไป (Sustained)

ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ i_1 ปริมาณความต้องการถือเงินก็จะเท่ากับ i_d และปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเท่ากับ i_c แสดงถึงความต้องการถือเงินมีมากกว่าปริมาณเงินที่มีอยู่ในระบบเศรษฐกิจ (Excess Demand For Money) ประชาชนก็จะขายสินทรัพย์หรือหลักทรัพย์ที่มีอยู่ในมือออกไปเพื่อให้ได้เงินมา เพื่อต้องการถือเงินไว้ในมือ ให้มีเพียงพอกับที่ต้องการจะถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ทำให้ปริมาณเสนอขายหลักทรัพย์ในท้องตลาดสูงขึ้น ราคาขายหลักทรัพย์ลดลง เมื่อราคาของหลักทรัพย์ลดลง อัตราดอกเบี้ยก็จะสูงขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ความต้องการถือเงินจะลดลง ดังแสดงโดยการเลื่อนของจุด d มาทางซ้ายมือ ตามลูกศรบนเส้นความต้องการถือเงินมาที่จุด E อัตราดอกเบี้ยก็จะได้ดุลยภาพ เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าตราใบใดที่อัตราดอกเบี้ยไม่ได้อยู่ในดุลยภาพจะมีแนวโน้มปรับตัวเข้าสู่จุดดุลยภาพเสมอ อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพนี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะไม่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอีกต่อไป ตราใบใดก็ตามที่ไม่มีดุลยภาพนี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะไม่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอีกต่อไป ตราใบใดก็ตามที่ไม่มีปัจจัยใดจากภายนอกมากระทบทำให้เส้นความต้องการถือเงินและปริมาณเงินหมุนเวียนเปลี่ยนแปลง

4. ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย (จิราภรณ์, 2545: 101)

อัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการลงทุน ทั้งนี้เพราะอัตราดอกเบี้ยเป็นอัตราที่แสดงถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสของการนำทรัพยากรเงินมาใช้ในการลงทุน ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงย่อมหมายความว่าทรัพยากรที่เงินนำมาใช้ลงทุนนั้นมีต้นทุนค่าเสียโอกาสค่อนข้างสูง การนำเอาทรัพยากรเงินนั้นมาลงทุนผู้ผลิตจึงต้องคาดว่าจะได้รับผลตอบแทนในอัตราที่สูงคุ้มทุนกับต้นทุนค่าเสียโอกาส หรืออัตราดอกเบี้ยด้วย ซึ่งโครงการที่ให้ผลตอบแทนสูงก็จะมีย่อยโครงการ ดังนั้น ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูง การลงทุนในโครงการต่าง ๆ ก็จะต้องลดลงด้วย

5. ทฤษฎีว่าด้วยตัวทวีคูณ (รัตน, 2541: 324-325)

เมื่ออุปสงค์รวมของระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเกิดขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นโดยอิสระของรายจ่ายในการอุปโภคบริโภค หรือการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายในการลงทุนก็ได้ จะมีผลทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นในปริมาณที่มากกว่าการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายโดยอิสระ (Autonomous Spending) นั้น ทั้งนี้เพราะเมื่อมีการใช้จ่ายเพิ่ม รายจ่ายจำนวนนั้นจะตกไปเป็นรายได้ของบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการผลิต เมื่อบุคคลกลุ่มนั้น ๆ มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น เขาก็จะใช้รายได้นั้นไปในการอุปโภคบริโภคส่วนหนึ่ง ส่วนที่เหลือเก็บออมไว้ รายจ่ายของบุคคลกลุ่มนั้นก็จะกลายเป็นรายได้

ของบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป และจะกระทำการในทำนองเดียวกัน คือ ใช้จ่ายรายได้ไปในการอุปโภคบริโภคส่วนหนึ่ง และเก็บออมไว้ส่วนหนึ่ง รายจ่ายที่จ่ายไปก็จะเป็นรายได้ของบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ต่อไปอีกเป็นทอด ๆ เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนในที่สุด เมื่อรวมรายได้ของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกันซึ่งเกิดจากการใช้จ่ายเพิ่มในตอนแรกแล้ว จะได้มากกว่าจำนวนเงินที่ใช้จ่ายเพิ่มในตอนแรก ซึ่งจะมากกว่าเท่าใดย่อมแล้วแต่ค่าของตัวคูณทวี

ดังนั้น ตัวคูณทวี คือ ค่าซึ่งเป็นตัวเลขที่แสดงว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในค่าใช้จ่ายอิสระระดับรายได้ประชาชาติจะเปลี่ยนแปลงไปเท่ากับตัวคูณทวีคูณด้วยปริมาณการเปลี่ยนแปลงในค่าใช้จ่ายโดยอิสระนั้น เราสามารถเขียนเป็นสมการง่าย ๆ ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{โดยที่} \quad \Delta Y &= k \Delta I & (2.14) \\ \Delta Y &= \text{การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ} \\ \Delta I &= \text{การเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายในการลงทุน} \\ k &= \text{ตัวคูณทวี} \end{aligned}$$

ในที่นี้ เราถือว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายอิสระ คือ การเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายในการลงทุน แต่ขอให้เป็นที่เข้าใจอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายในการบริโภค (ΔC) หรือรายจ่ายของรัฐบาล (ΔG) ซึ่งเกิดขึ้นโดยอิสระก็ได้เช่นเดียวกัน นั้นแสดงให้เห็นว่า ค่าของ MPC เป็นตัวกำหนดค่าของตัวคูณทวี ถ้า MPC มีค่าต่ำ (หรือความโน้มเอียงส่วนสุดท้ายในการออม (MPS) มีค่าสูง) ค่าของตัวคูณทวี (k) จะมีค่าต่ำ ถ้า MPC มีค่าสูง (หรือความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (MPS) มีค่าต่ำ) ค่าของตัวคูณทวี (k) จะมีค่าสูงไปด้วย หรือเราสามารถเขียนเป็นสูตรได้ว่า

$$k = \frac{1}{(1 - MPC)} \quad (2.15)$$

ดังนั้น เมื่อเราทราบค่าของ MPC แล้ว เราจะสามารถหาค่าของตัวคูณทวีได้จากสมการข้างต้น นอกจากนี้ เราได้ทราบแล้วว่า

$$MPC + MPS = 1$$

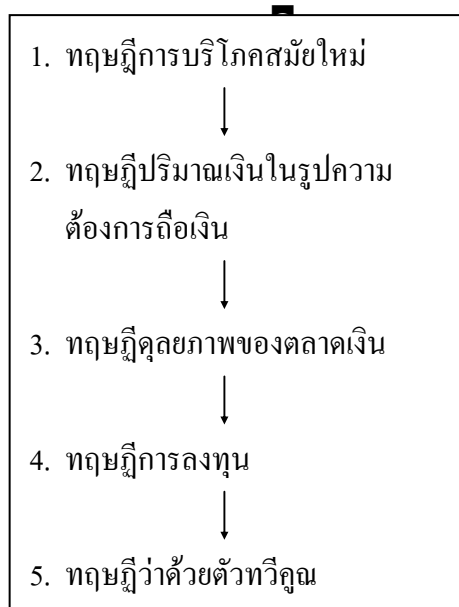
หรือ
$$MPS = 1 - MPC$$

แทนค่าลงในสมการ

ดังนั้น
$$k = \frac{1}{MPS}$$

ตามหลักของเคนส์ ค่าของ MPC มีค่าน้อยกว่า 1 แต่มากกว่าศูนย์ ($0 < MPC < 1$) ดังนั้น ค่าของ k จึงมากกว่า 1 แต่น้อยกว่า ($1 < k < \infty$)

สรุปกรอบแนวความคิดตามทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวความคิดตามทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

จากทฤษฎีที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2.4 โดยทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษานี้จะประกอบด้วย

1. ทฤษฎีการบริโภคสมัยใหม่จะใช้ข้อมูลการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในการศึกษา โดยทฤษฎีนี้จะเป็นการกล่าวถึงการใช้จ่ายของบุคคลในการบริโภคตลอดช่วงชีวิตต้องไม่เกินมูลค่าปัจจุบันของรายได้ที่ได้รับจากการทำงานตลอดช่วงชีวิต กล่าวคือการใช้ผ่านบัตรเครดิตในปัจจุบันนั้นเป็นการนำเงินในอนาคตมาใช้ล่วงหน้า เปรียบเสมือนบุคคลนั้นเป็นผู้กู้ยืมเอง นั่นแสดงว่าในอนาคตบุคคลนั้นต้องบริโภคลดลง เนื่องมาจากต้องนำเงินไปชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

2. ทฤษฎีปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงิน ตามแนวความคิดของฟิชเชอร์กล่าวถึง ปริมาณความต้องการถือเงินของบุคคลนั้นว่า เมื่อบุคคลใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตบ่อยครั้งขึ้นจะทำให้ อัตราการหมุนเวียนเปลี่ยนมือของเงินเพิ่มขึ้น โดยผลจากอัตราการหมุนเวียนเปลี่ยนมือเพิ่มขึ้น

3. ทฤษฎีดุลยภาพของตลาดเงิน จากแนวความคิดของทฤษฎีปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงิน จะเห็นได้ว่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะทำให้ปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงินของบุคคลลดลง ซึ่งเมื่อปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงินลดลง จะส่งผลกระทบต่อดุลยภาพการเงิน ทำให้ อัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น สาเหตุเนื่องมาจากเมื่อบุคคลมีปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงินลดลง ก็จะให้เกิดปริมาณเงินส่วนเกินในมือมากขึ้น บุคคลก็จะนำเงินส่วนเกินนั้นไปลงทุนมากขึ้น ทำให้ อัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดปรับตัวสูงขึ้น แต่ในที่สุดเมื่อข้อมูลข่าวสารสมบูรณ์บุคคลอื่นจะนำเงินมาลงทุนเช่นกัน ปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงินในมือจึงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ในที่สุดอัตราดอกเบี้ยก็จะลดลง

4. ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการลงทุน เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงการลงทุนจะลดลง เนื่องมาจากการอัตราดอกเบี้ยแสดงถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสในการลงทุน ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงต้นทุนค่าเสียโอกาสจะสูง ผู้ลงทุนต้องคาดการณ์ว่าหากเอาเงินนี้มาลงทุนจะต้องได้รับผลตอบแทนอัตราที่สูงคุ้มทุนกับต้นทุนค่าเสียโอกาส จากทฤษฎีดุลยภาพทางการเงินดังที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า อัตราดอกเบี้ยลดลงส่งผลให้การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งผลจากการลงทุนที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

5. ทฤษฎีว่าด้วยตัวทวีคูณ ทฤษฎีนี้จะกล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายในการลงทุน จะทำให้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันโดยผ่านตัวคูณทวี กล่าวคือเมื่อมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจะทำให้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นทั้ง 5 ทฤษฎี สรุปใจความสำคัญได้ว่า เมื่อบุคคลมีการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเปรียบเสมือนบุคคลนำรายได้ในอนาคตมาใช้เพิ่มขึ้น จะส่งผลทำให้ปริมาณเงินในรูปความต้องการถือเงินลดลง ทำให้ดุลยภาพในตลาดเงินเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยปรับตัวเพิ่มขึ้นในช่วงแรก และปรับตัวลดลงสู่ดุลยภาพในช่วงเวลาต่อมา ส่งผลให้เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลงแล้ว การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากต้นทุนค่าเสียโอกาสในการลงทุนลดลง เมื่อการลงทุนเพิ่มสูงขึ้นก็จะทำให้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสูงขึ้นตามไปด้วย

นอกจากแนวทางตามทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาทั้ง 6 ทฤษฎี ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคที่เราทำการศึกษา รายละเอียดดังนี้

ปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้การบริโภคเปลี่ยนแปลง

ได้ทำการแบ่งปัจจัยอื่น ๆ (นอกเหนือจากรายได้) ซึ่งกำหนดการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคเป็น 2 กลุ่ม ๆ หนึ่งเป็นปัจจัยทางด้านวัตถุ (Objective Factors) และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นปัจจัยทางด้านจิตใจ (Subjective Factors)

ปัจจัยในด้านวัตถุ ได้แก่

1. การกระจายรายได้ และความร่ำรวยในชุมชน กล่าวคือ คนจนมีแนวโน้มใช้จ่ายคิดเป็นสัดส่วนของรายได้มากกว่าคนรวย ดังนั้น ถ้ามีการกระจายรายได้อย่างยุติธรรมมากขึ้น จะทำให้การบริโภคภายในประเทศสูงขึ้นแน่นอน เพราะว่า MPC ของคนจนโดยเฉลี่ยสูงกว่าคนรวย ยกตัวอย่าง เช่น MPC ของคนรวยเท่ากับ 0.6 และ MPC ของคนจนเท่ากับ 0.9 ถ้ามีการจัดสรรรายได้ให้ใหม่ โดยเก็บภาษีคนรวยเพิ่มขึ้น 100 ล้านบาท และเอาไปให้คนจน จะทำให้การอุปโภคบริโภคของประเทศเพิ่มขึ้น 30 ล้านบาท

2. ปริมาณ และลักษณะของสินทรัพย์ถือครอง กล่าวคือ สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร เป็นต้น สามารถนำไปใช้จ่ายได้สะดวก ในขณะที่สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นต้น ไม่สามารถนำไปใช้จ่ายได้สะดวก สินทรัพย์ที่ติดจำนอง ทำให้ผู้เป็นเจ้าของต้องประหยัดการใช้จ่ายอย่างมาก

3. อายุของประชากร (Age Distribution) กล่าวคือ ประชากรวัยกลางคนอายุเกิน 35 ปี มีแนวโน้มจะเก็บออมมากกว่าบุคคลในวัยหนุ่มสาว ดังนั้น โครงสร้างอายุของประชากรจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการบริโภคทั้งประเทศ ในประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศไทยมักจะมีสัดส่วนของคนสูงอายุมากกว่าเด็กและเยาวชน โครงสร้างอายุดังกล่าวย่อมสนับสนุนการออมภายในประเทศ ตรงกันข้ามกับประเทศที่มีเด็กและเยาวชนมาก ซึ่งเป็นวัยที่ต้องใช้จ่ายอย่างเดียว การออมก็ทำได้ยากกว่า แต่ดีกับระบบเศรษฐกิจเพราะมีการซื้อง่ายขายคล่อง

4. ระดับราคาสินค้า กล่าวคือ ภาวะเงินเฟ้อ และภาวะเงินฝืด มีผลต่อระดับการอุปโภคและบริโภคอย่างมาก ราคาเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญมาก ภาวะเงินเฟ้อทำให้เกิดลาภลอยโดยมิได้นัดหมาย ทำให้ประชาชนใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคได้คล่องมือขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน เงินออมหรือเงินที่ให้คนอื่นกู้ จะมีค่าน้อยลงตามราคาสินค้าที่สูงขึ้น ทำให้ประชาชนกลุ่มหลัง เช่น นายทุนเงินก็มีความรู้สึกว่ ฐานะทางการเงินของตนตกต่ำลงกว่าเดิม จึงประหยัดการใช้จ่าย

5. การคาดคะเนระดับราคาในอนาคต กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคคาดคะเนว่าราคาสินค้าจะสูงขึ้นหรือจะต่ำลงในอนาคต จะมีผลต่อการใช้จ่ายใช้สอยสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนมากพอสมควร เช่น ประชาชนอาจคาดคะเนว่า ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงจะต่ำลงในสัปดาห์หน้า ผู้ที่มีรถยนต์ใช้จะชะลอการเติมน้ำมันไว้ก่อน ตรงกันข้ามถ้ามีการคาดคะเนว่า ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงจะสูงขึ้น ผู้มีรถจะรีบเติมน้ำมันไว้ก่อนราคาขึ้น เป็นต้น

6. การโฆษณาสินค้ามีผลต่อการบริโภค ในโลกปัจจุบัน การโฆษณาสินค้ามีผลต่อปริมาณการบริโภคในประเทศอย่างมาก ทั้ง ๆ ที่สินค้าชนิดนั้น ๆ อาจไม่มีความจำเป็นต่อผู้บริโภคเลยแม้แต่น้อย นอกจากนี้ บริษัทเอกชนยังพยายามชักจูงใจผู้บริโภคด้วยการให้สินเชื่อกินดอกเบี้ยต่ำ สามารถผ่อนส่งได้นานกว่าเดิมอีกด้วย บางครั้งการออมของประชาชน ขึ้นอยู่กับการจูงใจของบริษัทประกันภัย หรือบริษัทการเงินต่าง ๆ ด้วย เช่น เคยมีข่าวลงหนังสือพิมพ์ว่า ในปัจจุบันคนอเมริกันไม่สามารถยับยั้งตัวเองในการใช้จ่ายใช้สอยได้ แม้ว่าสินค้านั้น ๆ จะไม่มีความจำเป็นเลย ทำให้มาตรการทางเศรษฐกิจของรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหาขาดดุลการค้าไม่ได้ผล

ส่วนปัจจัยในด้านจิตใจ ได้แก่

1. อุปนิสัยของบุคคลในชาติว่า ส่วนใหญ่เป็นคนประหยัด หรือ สรุ่ยสุร่าย
2. ค่านิยมในสังคม เช่น ประชาชนถือว่าความมีหน้าตาในสังคมมีความสำคัญมาก ต้องจ่ายเงินเพื่อรักษาหน้าตนเอง หรือ เกี่ยวกับสถานภาพในสังคม
3. ปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความหวงใยในบุตรหลาน ฯลฯ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบเอกสารในการศึกษาผลกระทบของการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ แบ่งการตรวจสอบเอกสารออกเป็น 2 ส่วนคือ 1. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต และ 2. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนและอัตราดอกเบี้ย

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

จิตติพงษ์ (2534) ได้ศึกษาผลกระทบของการมีบัตรเครดิตต่อพฤติกรรมการบริโภค การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ปี พ.ศ. 2529 ถึงปี พ.ศ.2533 โดยออกแบบสอบถามกับคนมีหลายระดับรายได้ เพื่อศึกษาจำนวนคนที่รายได้นี้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กัน โอกาสที่ผู้มีบัตรเครดิตใช้บ่อยที่สุด คือ การใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการร้อยละ 64.4 ความพึงพอใจในการใช้จ่ายบัตรเครดิตสูงสุด คือ การใช้จ่ายเลี้ยงรับรองร้อยละ 34.6 ซึ่งทำให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการบริโภคมากขึ้น แม้รายได้ไม่เปลี่ยนแปลง ทำให้รู้สึกเหมือนรายได้เพิ่มขึ้น ใช้จ่ายใช้สอยได้มากขึ้น จากผู้บริโภคได้รับสินเชื่อเพื่อการบริโภคจากธนาคารและมีหน้าที่ที่ต้องชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย ซึ่งเป็นการดึงรายได้หรือเงินออมในอนาคตมาใช้จ่ายในปัจจุบัน กรณีไม่มีรายได้มาชำระหนี้เพียงพอ ธนาคารอาจฟ้องร้อง และกลายเป็นคนล้มละลาย ด้านธนาคารจะได้รายได้จากค่าธรรมเนียมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและดอกเบี้ย จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์แข่งขันในด้านการให้บริการ เช่น การประกันอุบัติเหตุ การเดินทาง การใช้เทคโนโลยีใหม่ ลดเงื่อนไขหรือผ่อนปรนกฎเกณฑ์การให้บริการ ส่วนด้านร้านค้าทำให้ขายสินค้าได้มากขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในกรณีหนี้สูญ เนื่องจากธนาคารเป็นผู้รับความเสี่ยงแทน ทั้งนี้ร้านค้าอาจได้รับผลกระทบจากการใช้บัตรเครดิตปลอมและเสียค่าธรรมเนียมให้ธนาคาร และร่วมรายการส่งเสริมการขายกับธนาคาร จะเห็นได้ว่าการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการสินค้าและบริการมีมากกว่าสินค้าที่มีอยู่ ทำให้ระดับราคาสินค้าขยับตัวสูงขึ้นจนเกิดภาวะเงินเฟ้อ หรือกระตุ้นให้เกิดการลงทุนและมีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้มากขึ้น ใช้จ่ายใช้สอยได้มากขึ้น ก่อให้เกิดภาวะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้

คุณิรัตน์ (2539) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการบริโภคและการออมของผู้ถือบัตรเครดิต ในเชิงเปรียบเทียบก่อนและหลังมีบัตรเครดิต พฤติกรรมการถือเงิน ภาระหนี้สินและปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตซึ่งเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีต่อการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิต การศึกษานี้ใช้ข้อมูลปฐมนุญและพฤติกรรม ปี พ.ศ.2538 โดยออกแบบสอบถามพนักงานบริษัทเอกชนผู้ถือบัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทบัตรเครดิต หรือธนาคารทั้งในประเทศ และสาขานานาชาติต่างประเทศที่เป็นตัวแทนอยู่ในประเทศไทยในเขต กรุงเทพมหานครจำนวน 150 คน นอกจากนี้มีการวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าไคสแควร์ของตัวแปร ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมในการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิต และใช้แบบจำลองวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการบริโภคกับรายได้ของผู้ถือบัตรเครดิตและปริมาณดอกเบี้ยที่ จ่ายคืนแก่สถาบันการเงินโดยสมการถอยเชิงซ้อน และความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการบริโภค และรายได้ของผู้ถือบัตรเครดิต และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการ บริโภคเมื่อมีบัตรเครดิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ อายุ รายได้ และระยะเวลาการถือบัตร แต่ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คือ อายุและรายได้เท่านั้น ส่วนปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือ บัตรเครดิต คือรายได้และปริมาณดอกเบี้ยที่จ่ายคืนแก่สถาบันการเงิน โดยปัจจัยทั้ง 2 มีความสัมพันธ์ กับการบริโภคในทิศทางเดียวกัน มีค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย เท่ากับ 0.73 มีค่า ความโน้มเอียงในการออม เท่ากับ 0.27 มีค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย เท่ากับ 0.77 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นอย่างค่อนข้างชัดเจนว่าผู้ถือบัตรเครดิตมีพฤติกรรมในการบริโภค เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคในลักษณะค่อนข้างฟุ่มเฟือยและมีพฤติกรรมในการออมลดลง

ปิยะนัทร (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิต: กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2541 ถึงปี พ.ศ.2542 การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของบัตรเครดิต และเปรียบเทียบ พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตระหว่างกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนและกลุ่มข้าราชการ ใน การศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของบัตรเครดิตได้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยครอบคลุมเนื้อหา เกี่ยวกับลักษณะความเป็นมาของบัตรเครดิต ประเภทของบัตรเครดิต ประโยชน์ของบัตรเครดิต ตลอดจนข้อดีและข้อเสียของบัตรเครดิต ส่วนการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิตทั้ง 2 กลุ่ม ใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์สมการถดถอย (regression analysis) ของความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ กับรายได้ ผลการศึกษาที่ได้ในส่วนพฤติกรรม การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตนั้น พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตทั้งที่เป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชนมี สัดส่วนค่าอาหารต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดมากที่สุด แต่ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นข้าราชการจะมีสัดส่วนของ ค่าอาหารต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดมากกว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นพนักงานเอกชน ขณะเดียวกันก็มีสัดส่วน ของค่าสินค้าฟุ่มเฟือยและการบันเทิงน้อยกว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นพนักงานเอกชน และเมื่อพิจารณา สัดส่วนของค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตด้านต่าง ๆ ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผลที่ได้เป็นเช่นเดียวกันกับ

สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผลการวิเคราะห์นี้ทำให้ทราบว่าพนักงานบริษัทเอกชนมีระดับรายได้สูงกว่าข้าราชการซึ่งเกิดจากการที่เขามีแบบแผนรายได้แบบรายได้เปรียบเทียบ การบริโภคของเขาจึงขึ้นอยู่กับรายได้สูงสุดที่เขาเคยได้รับ ซึ่งต่างจากข้าราชการที่มีแบบแผนรายได้แบบรายได้ถาวรคือรายได้เฉลี่ยชั่วชีวิต จึงสรุปได้ว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่แตกต่างกัน ผลงานการศึกษาของปียะฉัตร นี้มีประโยชน์ต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในแง่ของวิธีการศึกษาซึ่งใช้ค่าเฉลี่ยและร้อยละ เพื่ออธิบายพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของกลุ่มตัวอย่าง

U.S. Public Interest Research Group (PIRG) (1999) ได้ทำการศึกษาเรื่อง The Campus Credit Card Trap ในช่วงฤดูใบไม้ผลิของปี ค.ศ.1998 ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจำนวนบัตรเครดิตที่ถือโดยเฉลี่ยและหนี้บัตรเครดิตเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาซึ่งสมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิตกับบริษัทที่มาให้บริการรับสมัครที่มหาวิทยาลัยกับนักศึกษาที่ไม่ได้สมัครพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและการชำระหนี้บัตรเครดิตของกลุ่มนักศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบัตรเครดิตของกลุ่มนักศึกษา รวมทั้งกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยของบริษัทผู้ออกบัตรเครดิต การศึกษาเรื่องนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของตัวอย่าง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า จำนวนบัตรเครดิตที่ถือโดยเฉลี่ยและหนี้บัตรเครดิตของนักศึกษาที่สมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิตกับบริษัทที่มาให้บริการรับสมัครที่มหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้สมัคร นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่มหาวิทยาลัยและค่าสินค้าและบริการทั่วไปมากกว่าใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน และนักศึกษาส่วนใหญ่รับผิดชอบในการชำระหนี้บัตรเครดิตด้วยตนเอง ในขณะที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานประจำ ส่งผลให้ปริมาณยอดหนี้เชื่อค้างที่เกิดจากการใช้จ่ายบัตรเครดิตสูงและมีการชำระหนี้บัตรเครดิตช้ากว่ากำหนด นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและการชำระหนี้บัตรเครดิต สำหรับผลการศึกษาทางด้านกลยุทธ์ทางการตลาดนั้นพบว่า บริษัทผู้ออกบัตรเครดิตส่วนใหญ่ใช้วิธีการแจกของที่ระลึก เช่น ถ้วยกาแฟ เสื้อยืด และลูกกวาด แก่นักศึกษาที่สมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิตเมื่อบริษัทไปให้บริการสมัครสมาชิกที่มหาวิทยาลัย และการให้เงินค่าธรรมเนียมการสมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิตของนักศึกษาแก่หน่วยงานในมหาวิทยาลัยซึ่งให้การสนับสนุนบริษัทในการเข้าไปให้บริการรับสมัครเป็นสมาชิกที่มหาวิทยาลัยได้ งานการศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้

จ่ายผ่านบัตรเครดิตกรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัย ในแง่การใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประเด็นปัญหาที่ควรถามกลุ่มตัวอย่าง และการใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละในการอธิบายพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ผลการศึกษา	
1. จิตพิงษ์	1. การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเกิดจากการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการมากที่สุด 2. ผู้ถือบัตรเครดิตจะใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเมื่อมีบัตรเครดิตเพิ่มขึ้น
2. คุณิรัตน์	1. ผู้ถือบัตรเครดิตมีพฤติกรรมการบริโภคที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้จ่ายซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย 2. ผู้ถือบัตรเครดิตมีพฤติกรรมการออมที่ลดลง
3. ปิยะฉัตร	1. ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทมีพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่แตกต่างกัน
4. U.S. Public Interest Research Group	1. นักศึกษาที่ถือบัตรเครดิตขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิตและการชำระหนี้บัตรเครดิต

ที่มา : จากการรวบรวม

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนและอัตราดอกเบี้ย

นัยนา (2534) ศึกษาเรื่องผลกระทบของนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่อภาวะการออมและการลงทุน โดยมีระยะเวลาในการศึกษาดังแต่ปี พ.ศ.2514 ถึงปี พ.ศ.2533 เน้นการระดมเงินฝากและปล่อยกู้ในระบบธนาคารพาณิชย์ ด้านการระดมเงินฝากประกอบด้วย เงินฝากในบัญชีประจำและเงินฝากออมทรัพย์ ส่วนทางด้าน การปล่อยสินเชื่อประกอบด้วยเงินกู้ที่มีระยะเวลาและเงินกู้ที่ไม่มีระยะเวลา ผลการศึกษาทางด้านการออมพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์กับปริมาณเงิน

ฝากประจำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์กับปริมาณเงินฝากออมทรัพย์มีทิศทางตรงกันข้าม ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติกับปริมาณเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์มีผลต่อเงินฝากประจำ แต่ไม่มีผลต่อเงินฝากออมทรัพย์ ส่วนผลการศึกษาทางด้านการลงทุนหรือการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ พบว่าปริมาณเงินที่ธนาคารระดมได้นั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องตามหลักทฤษฎี Profit Maximization Principle ส่วนความสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติกับการให้สินเชื่อพบว่ามีค่านัยสำคัญอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่าธนาคารพาณิชย์มีองค์ประกอบอื่น ๆ ในการให้สินเชื่อ เช่น การพิจารณาประเภทลูกค้า ประเภทธุรกิจเป็นต้น ผลการศึกษาที่ได้นี้จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมและการลงทุนในประเทศ

เสถียร(2535) ทำการศึกษาเรื่องการลงทุน การส่งออก และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย โดยมีวัตถุประสงค์ คือศึกษาผลกระทบของการลงทุนในประเทศ การลงทุนจากต่างประเทศ และการส่งออกที่มีต่อความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของไทย การศึกษานี้จะประยุกต์แบบจำลองการเจริญเติบโตอย่างง่ายของ Salow (1956) ในการอธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้น และมีการใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาระหว่าง พ.ศ.2516 -2533 โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาผลกระทบที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในแบบจำลอง ได้แก่ การลงทุนภายในประเทศ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การส่งออก การนำเข้า และแรงงาน โดยแบบจำลองนี้ใช้วิธีคาดประมาณโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนที่มาจากต่างประเทศ หรือการลงทุนรวมนั้นจะไม่มีผลกระทบทางตรง แต่มีผลกระทบทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มร้อยละ 1 ของอัตราส่วนการลงทุนโดยนักลงทุนในประเทศต่อรายได้ประชาชาติ จะทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศร้อยละ 1.49 ถึง 1.81

ตารางที่ 2.2 สรุปงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนและอัตราดอกเบี้ย

ผลการศึกษา	
1. นัยนา	1. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์กับปริมาณเงินฝากประจำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
2. เสถียร	1. การลงทุนที่มาจากต่างประเทศหรือการลงทุนรวมจะไม่มีผลกระทบทางตรง แต่มีผลกระทบทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ที่มา : จากการรวบรวม

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปริมาณเงิน

มานพ (2535) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินในประเทศไทยและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับราคาสินค้าในประเทศกับปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ระดับราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ค่าจ้างแรงงาน และระดับราคาสินค้าในประเทศในปีที่แล้ว การศึกษานี้ใช้ข้อมูลรายปี ระหว่างปี พ.ศ.2510-2532 โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อทราบถึงแนวโน้มของปริมาณเงินและระดับราคาสินค้า และวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดธรรมดา เพื่อหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงิน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจทั้งในความหมายแคบและความหมายกว้างมากที่สุด คือ สินเชื่อให้แก่ภาคเอกชน รองลงมาได้แก่สินเชื่อให้แก่ภาครัฐบาล สุทธิ และสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อระดับราคาในประเทศมากที่สุดคือ ระดับราคาสินค้าในปีที่แล้ว และรองลงมาได้แก่ระดับราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ค่าจ้างแรงงานและปริมาณเงินในความหมายแคบตามลำดับ ซึ่งรัฐบาลสามารถควบคุมการให้สินเชื่อแก่ภาคเอกชนของธนาคารพาณิชย์

ตารางที่ 2.2 สรุปงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปริมาณเงิน

ผลการศึกษา	
1. มานพ	1. ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจมากที่สุด คือ สินเชื่อให้แก่ภาคเอกชน

ที่มา : จากการรวบรวม